

TÖNNERSA

Du håller i pdf-versionen av en digital informationsbroschyr om Tönnersa och projektet [Sand Life](#), som pågår fram till 2018 i reservatet.

Här finns information och fakta om projektet och platsen, presenterat på ett enkelt och kortfattat sätt i text, bild och kartor.

Välkommen!

TÖNNERSA

Innehåll

[Friluftskarta över området »](#)

[Tönnersas historia »](#)

[Arter »](#)

[Rödlistade arter i reservatet »](#)

[Skötselåtgärder »](#)

[Målbild »](#)

[Om Sand Life-projektet »](#)

Andra språk

[English »](#)

[Deutsch »](#)

Kontakta Länsstyrelsen i Halland

E-post: halland@lansstyrelsen.se

Telefon: 010-224 30 00

TÖNNERSA

Friluftskarta över reservatet

Stigar och promenadstråk är utmärkta med vit prickad linje. WC = toalett, P=parkering samt symbol för utemuseum.

TÖNNERSA

Tönnersas historia (1/2)

Tönnersa naturreservat bildades 1972. Syftet var att bevara en liten del av det stora flygsandsfält som en gång bredde ut sig i södra Halland och som fram till dess, skapat stora problem för de boende och verkande i området.

Nästan hela reservatet var bevuxet med tallskog som planterades på 1800-talet. Skogen hade vid reservatsbildningen nästan slutit sig så att bara några få procent av de öppna sanddynerna återstod. De sandblottor som fanns kvar var täckta med gräs, vresros och lövsly.

I reservatet finns några av Hallands mäktigaste sanddyner.

TÖNNERSA

Tönnersas historia (2/2)

Sanden behövde en plats, där den gavs möjlighet att leva och röra sig. Havets vågor, vind och vattendrag ska oavbrutet kunna omskapa och nybilda sandlandskapet. Innanför dynerna har nyligen återskapats öppna sandiga kusthedar med ljung och kråkbär. En stor del av reservatet består fortfarande av tallhedskog.

I norra kanten av reservatet rinner Geneva-dån ut i havet, och i söder Lagan (Laganoset). Det finns fyra parkeringar som gör att man lätt kommer åt olika delar av reservatet. [Mer information om Tönnersa finns på Länsstyrelsens webbplats »](#)

TÖNNERSA

Arter

Dynlandskapet och den öppna heden tillhör de mest artrika miljöer vi har i landet. På en örtrik, torr sandhed trivs en rad olika kärlväxter som lockar till sig en stor mångfald av insekter och fåglar.

I takt med att de öppna sandmarkerna minskade i storlek i hela Sydsverige försvann även många arter. Bara i Halland saknas det idag fynd av hela 94 rödlistade arter som är knutna till dessa miljöer.

Men tack vare olika skötselinsatser som genomförts de senaste två decennierna ser framtiden nu ljusare ut.

TÖNNERSA

Rödlistade arter i reservatet

Många hotade arter har börjat öka i antal igen och förhoppningen är att de som försvunnit ska kunna hitta tillbaka till Halland igen.

I Tönnersa kan man till exempel få se de rödlistade arterna **praktnejlika**, **strandsandjägare** och **batavsandbi**.

BATAVSANDBI: ett sandbi som blir mellan 9–13 millimeter stort. Kroppen är svart och mel-lankroppen hos honan har orange behåring. Hanen har övervägande grå behåring, ofta med bruna eller svarta inslag. Batavsandbiet är väldigt sällsynt och har bara hittats på två platser i Sverige, här i Tönnersa och runt Åhus i Skåne.

TÖNNERSA

STRANDSANDJÄGARE: en 12–15 millimeter lång skalbagge som oftast är chokladbrun men ibland även grönaktig eller ljusare brun. På täckvingarna har den större vitgula fläckar. Arten trivs bäst på väl solexponerade sandstränder, vid vattendrag och kustdynområden. Vuxna strandsandjägare är aktiva främst mellan maj och juli.

PRAKTNEJLIKA: en flerårig ört med stora rosa blommor. Stjälkarna är upprätta och kan bli mer än en halvmeter höga. Praktnejlika blommor från juli till september med stora rosa blommor som är omkring fem centimeter breda och mycket väldoftande. Praktnejlika är sällsynt och har försvunnit från många områden där den fanns förut.

TÖNNERSA

Skötselåtgärder

För att få bukt med igenväxningen i området och få tillbaka det öppna sanddynlandskapet har flertalet skötselåtgärder genomförts. Kartan visar var de har gjorts.

TÖNNERSA

Beskrivning av åtgärder

Bergtallsavverkning

Täta snår av bergtall har täckt stora delar av reservaten. Det inplanterade trädet från Centraleuropa rycks bort med rötterna för att ge plats åt inhemska arter.

Skapa sandblottor

Sandblottor grävs för att magra ut marken, skapa bo-områden för insekter och ge konkurrenssvaga örter möjlighet att gro.

Betesdjur

Betande djur, som kor och får, hindrar marken från att växa igen och ger utrymme för en variationsrik fauna och flora. Många sällsynta arter är beroende av att det finns betesmarker.

TÖNNERSA

Fortsatt beskrivning av åtgärder

Naturvårdsbränning

Genom att elda fjolårsgräs och gammal ljung förnygras markerna. Det skapar förutsättningar för en rik örtflora som gynnar pollinerande insekter.

Bortgrävning av vresros

Den asiatiska växten sprider sig snabbt och riskerar att täcka hela dynområden. Med hjälp av sorterverk som gallerskopa sållas hela växten bort från sanden, som återförs till dynerna.

TÖNNERSA

Målbild

Tänk dig ett landskap som formas och förändras naturligt av väder och vind. Sanden i dynerna är fri och flyttas runt av vinden. Innanför dynerna finns en mosaik av ljung och blommande örter som kärringtand, trift, blåmunkar och fibblor. I skogen närmast stranden hittar vi främst lövträd och vide, längre bort tar den öppna och ljusa strandtallskogen över. Träden formas av väder och vind och på marken breder ljung, lingonris och örter ut sig. Detta är vår målbild för Tönnersas naturreservat.

TÖNNERSA

Om Sand Life (1/2)

Södra Sveriges öppna sandmarker är på väg att försvinna och resurserna från den svenska staten räckte inte till för att hejda förloppet. Av denna anledning skickades 2012 en ansökan till EU:s Life-fond. Ansökan godkändes och en budget på nästan 70 miljoner avsattes för projektet.

Fram till 2018 genomförs omfattande restaureringsåtgärder i de viktigaste Natura 2000-områdena på Öland, Skåne och i Halland. Pengarna innebär en möjlighet att göra en stor insats för att återta förlorade sandmarker och rädda hotade miljöer och arter knutna till sand.

TÖNNERSA

Om Sand Life (2/2)

I Tönnersa har resurser främst lagts på att gräva bort främmande arter som contortatall, bergtall och vresros. Istället har här skapats stora ytor med öppen sand.

När projektet är slut fortsätter Länsstyrelsen arbetet med att hålla dessa marker öppna.

Mer om projektet:

www.sandlife.se »

Andra reservat som ingår i projektet:

[Hökafältet, Laholm](#) »

[Gullbranna, Halmstad](#) »

[Haverdal, Halmstad](#) »

TÖNNERSA

[Tillbaka till broschyrens startsida »](#)

Frågor eller funderingar?

Kontakta [Länsstyrelsen i Halland](#) som förvaltar reservatet och är regional samordnare för projektet. E-post: halland@lansstyrelsen.se eller på telefon: 010-224 30 00.

Projektpartners

